

Amatör Sporun Gelişmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü (Erzurum Büyükşehir Belediyesi Örneği)

Necip Fazıl Kışhali¹ Vahdet Alaeddinoğlu² Ahmet Dal³

¹ Atatürk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

² Sorumlu yazar, Atatürk Üniversitesi Horasan Meslek Yüksekokulu, v.alaeddinoglu@atauni.edu.tr

³ Erzurum Spor A.Ş.

Özet

Spor alt yapısında başarı, insan kaynakları gücü olan çocuklara ve onların yetiştirilmesine önem verilmesi ile süreklilik arz eden bir sistemin oluşturulmasına bağlıdır. Bu sistemin oluşturulması için ise antrenör, tesis, sporcu kaynağı ve bunların yönetiminin iyi bir planlanma ve projelendirme ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Günümüzde yerel yönetimlerin spor alt yapısına verdikleri destek, spor alt yapısının gelişmesinde büyük önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı spor alt yapısının gelişmesi için Erzurum Büyükşehir Belediyesinin spor politikasının incelenmesidir. Araştırma da içerik analizine dayalı olarak belge tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarının karşılaştırılmalı değerlendirilmesi için nüfus oranları birbirine yakın 8 büyükşehir belediyesinin 2015 -2019 yılları arasında yapmış oldukları ve internet sitelerinde yayınlanmış yıllık faaliyet raporları araştırılmıştır. Araştırmada incelenen büyükşehirlerin spor politikaları; spor tesisi yatırımları, lisanslı sporcu sayısı, yaz ve kış spor okulları, kulüp branşları, antrenör sayıları, ulusal ve uluslararası spor organizasyonları açısından değerlendirilmiştir. Araştırmada toplanan verilerin analizinde Windows için SPSS 22 paket programı kullanılarak ki-kare analizi ile çözümlenmiştir. Sonuç olarak, mukayese edilen büyükşehir belediyeleri arasında Erzurum Büyükşehir Belediyesi yaz-kış spor okulları, kulüp branşları ve gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası spor organizasyonları bakımından en yüksek frekans değerine ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, spor alt yapısı, stratejik spor yönetimi

The Role of Local Governments in the Development of Amateur Sports (Erzurum Metropolitan Municipality Example)

Abstract: Success in sports infrastructure depends on the establishment of a sustainable system by giving importance to children with human resources and their upbringing. In order to establish such system, the trainer, facility, athlete resource and their management should be carried out with good planning and project planning. The support given by local governments to sports infrastructure is of great importance in the development of sports infrastructure. The aim of this research was to examine the sports policy of Erzurum Metropolitan Municipality for the development of sports infrastructure. In the research, document scanning method was used based on content analysis. In order to evaluate the results of the research comparatively, the annual activity reports of 8 metropolitan municipalities between 2015-19 published in their websites, were investigated mutually. The population ratios of the chosen cities are close to each other. The sports facility investments of the municipalities were evaluated in terms of the number of licensed athletes, number of summer and winter sports schools, number of club branches, the number of trainers, and national and international sports organizations. The data were evaluated with SPSS for Windows 22 using Chi Square analyses. As a result, it was found that among other metropolitan municipalities, Erzurum metropolitan municipality was found to be in the first place in the number of summer and winter sports schools, number of club branches, and national and realized international sports organizations.

Key Words: Sports, infrastructure, strategic sports management

SUMMARY

Introduction: The municipalities' reaching the public brings a more effective sports organization than other public institutions. Many features of sports are among the working areas of municipalities. Areas such as health, socio-cultural activities are among the municipal service areas (Karakuş & Sunay, 2000). In order to facilitate many factors such as health problems that occur in the society due to technological developments and the development of social life, the closest public institution municipalities have a great deal of work. Municipalities are at the forefront in conducting social services and sports activities and meeting the expectations and needs of the people (Atalay, Yücel, & Korkmaz, 2016). The main factor in the emergence of a quality and healthy life is the popularization of sports. Municipalities provide a great advantage as intermediary institutions in delivering sports activities to the smallest settlements (Atal, 2015). Cultural investments, as well as social investments of municipalities, emerge as an important activity in spreading sports. Sports is a great advertising tool both in the individual and in the service area as a sector, and this situation makes it the biggest advertising tool that a municipality can make in both national and international arena (Songün & Katkat, 2014). Sports has become an economic field of activity with investments made in sports fields, especially in order to attract the attention of advertisers. Every investment has huge costs. The quality of the investments made is both a matter of respectability in that local administration and it is referred to as the competition and show of power with other local governments in the country. At the same time, it is a matter of reputation in terms of the operability and visibility of public investments, in terms of ensuring

their visibility by central administrations (Devecioğlu, 2005). **Aim:** The aim of this study was to compare the investments made by Erzurum Metropolitan Municipality in sports in the last 5 years with 8 metropolitan municipalities whose population numbers are close to each other from seven different regions. **Method:** In the research, document scanning method was used based on content analysis. In order to evaluate the results of the research comparatively, the annual activity reports of 8 metropolitan municipalities between 2015-19 published in their websites, were investigated mutually. The population ratios of the chosen cities are close to each other. The sports facility investments of the municipalities were evaluated in terms of the number of licensed athletes, number of summer and winter sports schools, number of club branches, the number of trainers, and realized national and international sports organizations. The data were evaluated with SPSS for Windows 22 using Chi Square analyses. **Results:** Among other metropolitan municipalities, Erzurum metropolitan municipality was found to be in the first place in the number of summer and winter sports schools, number of club branches, and national and realized international sports organizations. **Conclusion:** As a conclusion it was observed that Erzurum Metropolitan Municipality allocates a special place to sports in its annual strategic goals.

1. GİRİŞ

Spor kelime anlamı içerisinde hem eğlenceyi hem de oyun kavramlarını karşılamaktadır. İçerisinde oyun ve rekabeti barındırdığı için fiziksel bir çaba mevcuttur. Spor doğasında var olan mücadele ile ilk zamanlarda av, avcılık ve hayatta kalma mücadelesi için ortaya çıkmış bir olgu iken daha sonraları ise teknolojinin gelişmesiyle boş zaman etkinliği olarak gelişmiştir (Zengin & Öztaş, 2008). Ardından ülkelerin geleceğine yatırım yaptıkları özel bir eğitim alanı olarak karşımıza çıkmaktadır (www.sporeus.com). Sporda insanların sahip oldukları yeteneklerin zihinsel süreçlerden geçirek ortaya görsel ve estetik hareket koordinasyonu oluşturmasıdır. Bu özel yeteneklerin ortaya çıkarılması küçük yaşlardan başlayan bir eğitim sisteminin oluşturulmasıyla mümkün olmaktadır (Dalbudak ve Yiğit, 2019). Dolayısıyla spor kültüründe başarıya ulaşmak, sistemli bir şekilde organize olmayı ve bütün bileşenleri her yönüyle yönetmeyi gerektirir (Kayıkçı, 2018).

Halka hizmet götürme noktasında spor hizmetleri, ülkemizde Gençlik ve Spor Genel Müdürlükleri aracılığıyla yıllara göre bazen genel müdürlük bünyesinde, bazen farklı bakanlıklara bağlı olarak, bazen de direk spor bakanlığı aracılığı ile yapılmıştır (Usta ve Bilgiç, 2016). Dolayısıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı ülkemizde sporun gelişmesi ve yaygınlaşmasının öncülü konumundadır. Anayasamızın 59. Maddesinde, "Devlet her yaştaki vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirici tedbirleri alır, sporun topluluklara yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur." hükmü bulunmaktadır. Günümüzde bu kanunun işlerliği her ne kadar Gençlik ve Spor Bakanlığı aracılığı ile yürütülmekte ise de sporun özelleşmesi için toplumun bütün kesimlerine yayılması için önleyici tedbirler alınmaktadır. Bu tedbirler kapsamında çıkartılan kanunlarla da büyükşehir belediyelerinin spora olan yatırımları hem çeşitlenmiş hem de yaygınlaşmıştır (Kurt ve Onağ, 2019). Örneğin 5216 sayılı kanunun 7. Maddesi belediyelere halkın spor yapmasında önemli sorumluluklar yüklemiştir (mevzuat.gov.tr, 2021). Bu gelişmeler sporun merkezietçi yapısının yıkılarak çok merkezli bir yapıya dönüşmesine neden olmuştur. Spor kültürü ve hizmetlerinde gelişim, belediyelerin devreye girmesiyle birlikte son 5 yılın bütün stratejik planlarında yer almakla beraber, spor için daha özellikli bir alan olarak karşımıza

çıkılmaktadır (Doğu, Tezcan ve Atalı, 2013).

Belediyelerin halka ulaşması diğer kamu kuruluşlarından daha fazla etkin ve efektif bir spor organizasyonunu beraberinde getirmektedir. Sporun birçok özelliği belediyelerin çalışma alanları arasında yer almaktadır. Sağlık, sosyo-kültürel faaliyetler gibi alanlar belediye hizmet alanları arasında yer almaktadır (Karakuş ve Sunay, 2000). Teknolojik gelişmelere bağlı olarak toplumda oluşan sağlık problemleri, toplumsal hayatın gelişmesi gibi birçok faktörü kolaylaştırma adına halka en yakın kamu kuruluşu belediyelere çok büyük işler düşmektedir. Gerek sosyal hizmetler gerekse sportif faaliyetlerin yürütülmesinde ve halkın beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamada belediyeler ön planda yer almaktadır (Atalay, Yücel ve Korkmaz, 2016).

Kaliteli ve sağlıklı bir hayatın ortaya çıkmasındaki başlıca unsur sporun yaygınlaştırılmasıdır. Sportif faaliyetlerin en küçük yerleşim yerlerine kadar ulaştırılmasında da belediyeler aracı kuruluş olarak büyük bir avantaj sağlamaktadır (Atalı, 2015). Belediyelerin sosyal yatırımları olduğu gibi kültürel yatırımları da, sporun yaygınlaşmasında önemli bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor, sektör olarak hem bireysel hem de hizmet alanı içerisinde büyük bir reklam aracı olmaktadır ve bu durum sporu, hem ulusal hem de uluslararası arenada bir belediyenin yapabileceği en büyük reklam aracı haline getirmektedir (Songün ve Katkat, 2014). Spor, özellikle reklam verenlerin dikkatini çekmek adına sportif alanlara yapılan yatırımlarla ekonomik faaliyet alanı haline gelmiştir. Her yatırımın büyük maliyetleri bulunmaktadır. Yapılan yatırımların niteliği hem o yerel yönetimde saygınlık meselesi olurken hem de ülke içerisinde diğer yerel yönetimlerle rekabet ve güç gösterisinin karşılığı olarak anılmaktadır. Aynı zamanda kamu yatırımlarının işlerliği ve görünürlüğü açısından ele alınacak olursa merkezi yönetimler tarafından da görünürlüğünün sağlanması yönünden de itibar meselesidir (Devecioğlu, 2005). Bu çalışmanın amacı Erzurum Büyükşehir Belediyesinin son 5 yıl içerisinde spora yaptığı yatırımları, yedi farklı bölgeden nüfus sayıları birbirine yakın 8 büyükşehir belediyesi ile karşılaştırmaktır.

2. MATERYAL METOT

2.1 Çalışma Deseni

Araştırmamızın amacına uygun olarak içerik analizi yöntemine dayalı belgeler taranmıştır. İçerik analizi ile araştırma yapmanın amacı, bilgi yığınları arasında çok fazla olan bilginin ayıklanarak araştırma sorularına cevap verebilecek bilgilerin ayıklanması, tasnif edilmesi, tespit edilmesi ve değerlendirilmesi olarak belirtilmiştir (Gökçe, 2006).

2.2 Verilerin Toplanması

Araştırmamızda kullanılan veriler, 8 Büyükşehir Belediyesinin 2015 – 2019 yılları arasında kendi internet sitelerinde belirtilen açık kaynaklardan alınmıştır. İnternet siteleri üzerinde verilen yıllık faaliyet programlarında gerçekleştirilen hedefler ve stratejiler üzerinden 5 yıllık dönemde açıklanan faaliyet programları incelenmiştir.

Tablo 1. Çalışmada yer alan büyükşehir belediyelerinin yıllık faaliyet programını içeren internet sitesi adresleri

Büyükşehir Belediyesi	İnternet Sitesi	Faaliyet Programı 2015-2019
Erzurum BŞB	(https://www.erkurum.bel.tr/Default.html)	2015-2019
Aydın BŞB	(https://aydin.bel.tr/)	2015-2019
Balıkesir BŞB	(https://www.balikesir.bel.tr/)	2015-2019
Diyarbakır BŞB	(https://www.diyarbakir.bel.tr/)	2015-2019
Eskişehir BŞB	(http://www.eskisehir.bel.tr/ebb.php)	2015-2019
Manisa BŞB	(https://www.manisa.bel.tr/)	2015-2019
Mersin BŞB	(https://www.mersin.bel.tr/)	2015-2019
Muğla BŞB	(https://www.mugla.bel.tr/)	2015-2019

2.3. Veri Analizi

Büyükşehir belediyelerinin yaptıkları faaliyetler, 6 ana başlıkta toplanmış ve elde edilen verilerin dağılımları SPSS 22.00 paket programda çapraz tablolama ve ki-kare analizi ile incelenmiştir.

2.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma nüfus oranlarına bakılarak seçilen 8 büyükşehir belediyesinin 2015 – 2019 yılları arasında sene sonu programlarında belirtilen yıllık faaliyet programları ile sınırlıdır.

3. BULGULAR

Tablo 2. Büyükşehir belediyelerinin spor tesisi yatırımları açısından karşılaştırmaları

Belediyeler	2015		2016		2017		2018		2019		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aydın BŞB	5	12,2	0	0,0	3	3,6	2	9,5	2	8,3	12	6,1
Balıkesir BŞB	0	0,0	2	7,1	2	2,4	2	9,5	3	12,5	9	4,5
Diyarbakır BŞB	4	9,8	2	7,1	46	54,8	2	9,5	3	12,5	57	28,8
Erzurum BŞB	11	26,8	6	21,4	15	17,9	6	28,6	7	29,2	45	22,7
Eskişehir BŞB	3	7,3	3	10,7	4	4,8	3	14,3	3	12,5	16	8,1
Manisa BŞB	7	17,1	1	3,6	8	9,5	4	19,0	1	4,2	21	10,6
Mersin BŞB	5	12,2	12	42,9	4	4,8	1	4,8	1	4,2	23	11,6
Muğla BŞB	6	14,6	2	7,1	2	2,4	1	4,8	4	16,7	15	7,6
X ²	χ ² =15,805		χ ² =33,362		χ ² =21,310		χ ² =8,653		χ ² =9,905		χ ² =94,638	
p	p=,027		p=,000		p=,003		p=,279		p=,194		p=,000	

Spor tesisi yatırımları açısından 2015, 2016, 2017 yıllarında belediyeler arasındaki farklılıklara ait ki-kare değerleri p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelendiğinde 2015 yılında en fazla spor tesisi yatırımları yapan belediyenin Erzurum Büyükşehir Belediyesi, 2016 yılında en fazla spor tesisi yatırımları yapan belediyenin Mersin Büyükşehir Belediyesi, 2017 yılında en fazla spor tesisi yatırımları yapan belediyenin Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Büyükşehir belediyelerinin lisanslı sporcu sayısı açısından karşılaştırmaları

Belediyeler	2015		2016		2017		2018		2019		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aydın BŞB	76	3,1	330	11,1	180	6,1	17	0,7	17	0,6	620	4,5
Balıkesir BŞB	780	31,4	820	27,6	790	26,8	870	35,0	987	36,0	4247	31,1
Diyarbakır BŞB	112	4,5	120	4,0	135	4,6	175	7,0	156	5,7	698	5,1
Erzurum BŞB	178	7,2	194	6,5	233	7,9	280	11,2	320	11,7	1205	8,8
Eskişehir BŞB	946	38,1	960	32,3	980	33,2	620	24,9	630	23,0	4136	30,3
Manisa BŞB	133	5,4	134	4,5	174	5,9	62	2,5	102	3,7	605	4,4
Mersin BŞB	123	4,9	132	4,4	135	4,6	135	5,4	238	8,7	763	5,6
Muğla BŞB	137	5,5	285	9,6	325	11,0	330	13,3	295	10,7	1372	10,1
X ²	χ ² =259,327		χ ² =489,291		χ ² =345,668		χ ² =923,528		χ ² =887,575		χ ² =1599,343	
p	p=,000		p=,000		p=,000		p=,000		p=,000		p=,000	

Lisanslı sporcu sayısı açısından 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında belediyeler arasındaki farklara ait tüm ki-kare değerleri p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelendiğinde 2015, 2016, 2017 yıllarında en fazla lisanslı sporcu sayısı olan belediyenin Eskişehir Büyükşehir Belediyesi olduğu, 2018 ve 2019 yıllarında en fazla lisanslı sporcu sayısı olan belediyenin Balıkesir Büyükşehir Belediyesi olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Büyükşehir belediyelerinin yaz-kış spor okulları sporcu sayısı açısından karşılaştırmaları

Belediyeler	2015		2016		2017		2018		2019		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aydın BŞB	1344	4,5	1825	7,5	2000	7,2	1300	5,1	160	0,6	6629	4,9
Balıkesir BŞB	1100	3,7	1150	4,7	1120	4,0	1200	4,7	1226	4,6	5796	4,3
Diyarbakır BŞB	8000	26,6	5137	21,0	7417	26,8	5400	21,0	7000	26,2	32954	24,5
Erzurum BŞB	11000	36,6	1200	49,0	1350	48,8	1250	48,6	13000	48,6	62000	46,0
Eskişehir BŞB	2300	7,6	680	2,8	1000	3,6	1150	4,5	1600	6,0	6730	5,0
Manisa BŞB	2250	7,5	1800	7,4	1100	4,0	1741	6,8	1950	7,3	8841	6,6
Mersin BŞB	3700	12,3	1328	5,4	832	3,0	1649	6,4	980	3,7	8489	6,3
Muğla BŞB	380	1,3	550	2,2	700	2,5	800	3,1	820	3,1	3250	2,4
X ²	χ ² =8330,365		χ ² =4277,988		χ ² =5303,284		χ ² =3114,127		χ ² =6047,832		χ ² =17348,164	
p	p=,000		p=,000		p=,000		p=,000		p=,000		p=,000	

Yaz-Kış spor okulları sporcu sayısı açısından 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında belediyeler arasındaki farklara ait tüm ki-kare değerleri p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelendiğinde 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında en fazla yaz-kış spor okulları sporcu sayısı olan belediyenin Erzurum Büyükşehir Belediyesi olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Büyükşehir belediyelerinin kulüp branşları açısından karşılaştırmaları

Belediyeler	2015		2016		2017		2018		2019		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aydın BŞB	24	21,1	7	7,8	9	9,5	8	8,4	0	0,0	48	10,0
Balıkesir BŞB	12	10,5	11	12,2	12	12,6	11	11,6	11	12,5	57	11,8
Diyarbakır BŞB	17	14,9	12	13,3	8	8,4	13	13,7	15	17,0	65	13,5
Erzurum BŞB	19	16,7	16	17,8	19	20,0	19	20,0	17	19,3	90	18,7
Eskişehir BŞB	14	12,3	15	16,7	19	20,0	19	20,0	19	21,6	86	17,8
Manisa BŞB	13	11,4	13	14,4	6	6,3	6	6,3	6	6,8	44	9,1
Mersin BŞB	8	7,0	10	11,1	16	16,8	13	13,7	14	15,9	61	12,7
Muğla BŞB	7	6,1	6	6,7	6	6,3	6	6,3	6	6,8	31	6,4
Test	$\chi^2=17,240$		$\chi^2=11,866$		$\chi^2=11,309$		$\chi^2=14,743$		$\chi^2=33,303$		$\chi^2=62,659$	
X ²	p=,016		p=,105		p=126		p=,039		p=,000		p=,000	
p	114	23,7	90	18,7	95	19,7	95	19,7	88	18,3	482	100,0

Kulüp branşları açısından 2015, 2018 ve 2019 yıllarında belediyeler arasındaki farklara ait ki-kare değerleri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelendiğinde 2015 yılında en fazla Kulüp Branşları olan belediyenin Erzurum Büyükşehir Belediyesi, 2018 yılında en fazla Kulüp Branşları olan belediyenin Erzurum ve Eskişehir Büyükşehir Belediyeleri ve 2019 yılında en fazla Kulüp Branşları olan belediyenin Eskişehir Büyükşehir Belediyesi olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Büyükşehir belediyelerinin antrenör sayısı açısından karşılaştırmaları

Belediyeler	2015		2016		2017		2018		2019		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aydın BŞB	8	8,6	7	7,3	9	8,1	8	7,1	8	6,7	40	7,8
Balıkesir BŞB	27	29,0	28	29,2	26	23,4	26	23,2	30	25,2	137	26,6
Diyarbakır BŞB	14	15,1	14	14,6	14	12,6	14	12,5	14	11,8	70	13,6
Erzurum BŞB	9	9,7	14	14,6	24	21,6	24	21,4	28	23,5	99	16,1
Eskişehir BŞB	12	12,9	13	13,5	14	12,6	14	12,5	13	10,9	66	12,8
Manisa BŞB	11	11,8	8	8,3	6	5,4	6	5,4	6	5,0	37	7,2
Mersin BŞB	6	6,5	6	6,3	11	9,9	13	11,6	13	10,9	49	9,5
Muğla BŞB	6	6,5	6	6,3	7	6,3	7	6,3	7	5,9	33	6,4
X ²	$\chi^2=15,928$		$\chi^2=14,281$		$\chi^2=20,706$		$\chi^2=24,863$		$\chi^2=19,158$		$\chi^2=69,269$	
p	p=,026		p=,046		p=,004		p=,001		p=,008		p=,000	

Antrenör sayısı açısından 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında belediyeler arasındaki farklara ait tüm ki-kare değerleri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelendiğinde 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında en fazla antrenöre sahip olan belediyenin Balıkesir Büyükşehir Belediyesi olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Büyükşehir belediyelerinin ulusal ve uluslararası organizasyon düzenleme durumları açısından karşılaştırmaları

Belediyeler	2015		2016		2017		2018		2019		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aydın BŞB	0	0,0	3	4,9	0	0,0	2	4,7	5	9,8	10	4,0
Balıkesir BŞB	0	0,0	1	1,6	0	0,0	1	2,3	1	2,0	3	1,2
Diyarbakır BŞB	0	0,0	6	9,8	0	0,0	1	2,3	10	19,6	17	6,8
Erzurum BŞB	19	44,2	24	39,3	26	50,0	16	37,2	14	27,5	99	39,6
Eskişehir BŞB	8	18,6	10	16,4	6	11,5	8	18,6	9	17,6	41	16,4
Manisa BŞB	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Mersin BŞB	13	30,2	15	24,6	17	32,7	11	25,6	7	13,7	63	25,2
Muğla BŞB	3	7,0	2	3,3	3	5,8	4	9,3	5	9,8	17	6,8
X ²	χ ² =24,291		χ ² =26,411		χ ² =32,893		χ ² =14,903		χ ² =21,266		χ ² =88,585	
p	p=,001		p=,000		p=,000		p=,037		p=,003		p=,000	

Ulusal ve uluslararası organizasyonlar düzenleme açısından 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında belediyeler arasındaki farklara ait tüm ki-kare değerleri p<0.05 önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelendiğinde 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında en fazla ulusal ve uluslararası organizasyonlar düzenleyen belediyenin Erzurum Büyükşehir Belediyesi olduğu görülmektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Mevcut çalışmanın amacı Erzurum Büyükşehir Belediyesi' nin 2015-19 yılları arasında spor alt yapısı kapsamında yaptığı faaliyetleri nüfus açısından benzer olan büyükşehir belediyeleri ile mukayeseli olarak incelenmesidir. Halkın devlet kurumlarından beklentileri ve isteklerine uygun olarak hizmetlerin sunulması noktasında yerel yönetimler diğer kamu kuruluşlarından daha etkin ve efektif olmaktadır. Hem merkezi yönetimler hem de yerel yönetimler görev paylaşımı ve iş birliği ile hizmeti bütün en küçük yerle yerleşim merkezlerine kadar ulaştırmaları asli görevleri arasında yer almaktadır (Yıldız, 2018). Yerelde yaşayan halkın hizmetler noktasında beklentilerini karşılamak durumunda olan yerel yönetimler "belli bir coğrafi alanda yaşayan halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere, karar organları yerel halkça seçilen, yasalarca belirlenmiş görev ve yetkilere sahip, özel geliri ve personeli olan kamu tüzel kişileri" olarak tanımlanmaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2014). 2012 yılında yürürlüğe giren kanun öncesinde yerel yönetimlerin görev sorumluluklarının büyük bir kısmını özel idareler yüklenmekteydi fakat 6360 sayılı kanun sonrasında yerel yönetimlerin sorumluluk alanları il içerisinde gerçekleştirilen spor hizmetleri de dâhil olmak üzere Büyükşehir Belediyelerine devredilmiştir (TBMM, 2012). Büyükşehirlerin yetki ve sorumlulukları arasında spor hizmetlerinin yaygınlaştırılması ilgili kanunlarda gösterilen sorumluluk alanlarında geniş bir hareket alanı sağlamıştır. Bütün büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin stratejik planlarında hedef öncelikleri bakımından benzer özellikler bulunmakla birlikte bazı belediyeler sportif faaliyetlere daha çok yer vermişlerdir. Belirtilen stratejik politikalar ve hedeflerin gerçekleştirilmesi ile sene sonu faaliyet programlarında başarılı göstergeler belediyeler tarafından kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

İstatistiksel anlamda tesis yatırımlarının en fazla olduğu il olan Diyarbakır B.Ş. Belediyesinin kayyum belediyesine geçmesiyle birlikte şehirde büyük bir tesis yatırımı gerçekleştirilmiştir. Bunun haricinde

diğer büyükşehir belediyeleri benzer şekilde tesisleşme yoluna gitmişlerdir. Yıllara göre tesis yatırımları açısından 2015 yılında Erzurum B.Ş. Belediyesinin seçim dönemi sonrası ilk iş olarak şehirde büyük bir spor yatırımı gerçekleştirmiştir. Bunun birinci nedeni 2017 Eyof Gençlik oyunlarına hazırlık ve süreci başarı ile tamamlama arzusu olduğu düşünülmektedir. 2016 yılında Mersin B.Ş. Belediyesinin büyük bir yatırım atağına girdiği 2015 Akdeniz Oyunları sonrası başka bir organizasyona ev sahipliği yapmak amacıyla yatırımları genişlettiği düşünülmektedir. 2017 yılı içerisinde ise Diyarbakır B.Ş. Belediyesinin tesis yatırımları ön plana çıkmaktadır. Kayyum atanmasından sonra il yatırımların doğru planlanarak hizmet noktasında merkezi yönetimin de büyük oranda tesislerin yapılmasında etkili olduğu görülmektedir. Özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto teşkilatı aracılığıyla ilde büyük oranda tesisleşme görülmüştür.

Analiz sonuçları incelendiğinde sporcu sayısının artırılması için yapılan çalışmalarda ilk üç yıl içerisinde Eskişehir B.Ş. Belediyesi sürekli bir artış sağlamış olup, 2018 -2019 yılları arasında da Balıkesir B.Ş. Belediyesinin sporcu sayısı anlamlı bir şekilde artış göstermiştir. Bunun yanı sıra diğer büyükşehir belediyelerinin de sporcu sayılarında anlamlı bir artış görülmektedir. Sportif yaz-kış okulları bakımından tüm belediyelerin birçok çalışma yürütmekte olduğu ve bu bakımdan belediyelerin spora önem verdiği gözükmektedir. Analiz sonuçlarına göre yaz – kış spor okulları bakımından yıllara göre en büyük yatırım Erzurum B.Ş. Belediyesi tarafından yapılmıştır. Erzurum B.Ş. Belediyesinin spor dalları farklılığı ve çeşitliliği de istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Bunun yanı sıra diğer büyükşehir belediyelerinin de bu alanda büyük yatırımları olduğu görülmüştür. Kulüp spor branşları açısından bakılacak olursa Erzurum ve Eskişehir B.Ş. Belediyelerinin yıllar toplamında en fazla spor branşına sahip olduğu görülmüştür. Antrenör sayısı açısından ise Balıkesir B.Ş. Belediyesinin bütün yıllarda en yüksek sayıya sahipken, Erzurum B.Ş. Belediyesi ikinci sırada kalmıştır.

Ulusal ve uluslararası organizasyonları açısından bakılacak olursa iki büyükşehir belediyesi ön plana çıkmaktadır. Özellikle Erzurum ve Mersin B.Ş. Belediyesinin diğer bütün belediyelerden daha fazla organizasyon gerçekleştirdiği görülmüştür. Fakat yıllara göre Erzurum B.Ş. Belediyesi tüm yıllarda sürekli organizasyon gerçekleştirmiş ve yapılan organizasyonlar nitelik açısından diğer belediyelere deneyim paylaşımı olarak danışmanlık verilmesine kadar ilerletilmiştir. Sonuç olarak Erzurum Büyükşehir Belediyesinin yaz ve kış spor okulları, kulüp branş sayısı ve gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası organizasyonlar açısından 5 yıllık süreçte başarılı olduğu ve daha görünür spor yatırımlarına imza attığı görülmüştür.

5. ÖNERİLER

Çalışma neticesinde elde edilen bulgular ışığında büyükşehir belediyelerine yönelik olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Yıllık faaliyet programlarında belirtilen hedefler doğrultusunda sportif faaliyetlerin daha görünür olması gerekmektedir.
- Yerelde sporun gelişmesi için diğer kamu kuruluşları ile stratejik iş birlikleri yapılmalıdır.
- Belediyelerin harcama kalemlerinde sportif yatırımlar için daha fazla kaynak ayrılmalıdır.
- Çocukların spor açısından daha sağlıklı ve nitelikli bir seviyeye çıkarılması için yerel yönetimlerin diğer kamu kuruluşlarını teşvik edici projelerle iş birlikleri kurması ve öncü olması

gerekmektedir.

- Belediyelerde spor alanında çalışan personel istihdamında spor bilimleri fakültesi mezunlarına daha fazla yer verilmelidir.
- Sadece il merkezlerinde değil aynı zamanda görev sorumlulukları içerisinde yer alan ilçe ve mahallelerde de tesis yatırımları ve antrenör desteği sunarak bir bütün halinde gelişim sağlanmalıdır.

Açıklamalar

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından desteklenmemişlerdir.

Yazar Katkıları

Çalışmada birinci yazar teorik çerçevenin oluşturulması ve çalışma deseninden sorumludur. Çalışmanın sorumlu yazarı verilerin toplanması ve analizinden sorumludur. Çalışmanın üçüncü yazarı verilerin toplanması ve makale hazırlama sürecinden sorumludur.

Etik Beyan

Bu makalede bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çalışma ve yayımlanması konularında herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

KAYNAKÇA

Atalay, A., Yücel, A., & Korkmaz, H. M. (2016). Türkiye’de spor hizmetlerinin yerelleşmesine ilişkin belediye başkanlarının görüşlerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 14(1), 63-74.

Atalı, L. (2015). Büyükşehir belediyeleri stratejik planlarında spor ile ilgili amaç ve hedeflerin analizi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 10(1), 48-56.

Dalbudak, İ., & Yiğit, Ş. (2019). Spor yapan ve yapmayan işitme engelli bireylerin benlik düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences*, 14(4), 1387-1398.

Devicioğlu, S. (2005). Türkiye’de spor sektörü stratejilerinin geliştirilmesi. *Verimlilik Dergisi*, 2(1), 117-138.

Doğu, G., Tezcan, N. K., & Atalı, L. (2013). Büyükşehir belediyesi spor politikalarına yönelik hizmetlerin incelenmesi (Kocaeli büyükşehir belediyesi örneği). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 97-111.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi: Kuramsal ve pratik bilgiler. Ankara: Siyasal Kitabevi.

https://www.erzurum.bel.tr/IcerikDetay/faaliyet_raporlari/16/D.html adresinden alındı

<https://aydin.bel.tr/detail/4370/faaliyet-raporlari> adresinden alındı

<https://www.balikesir.bel.tr/butce-ve-strateji/faaliyet-raporlari> adresinden alındı

<https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari> adresinden alındı

https://cepte.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php?sayfalar_id=24 adresinden alındı

<https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/f2ef1942fe23426baf5a7da682e39fbf.pdf> adresinden alındı

<https://www.mersin.bel.tr/doc/mbb-faaliyet-raporlari> adresinden alındı

<https://www.mugla.bel.tr/sayfa/faaliyet-raporlari/> adresinden alındı

Kalkınma Bakanlığı (2014). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/10_YerelYonetimler.pdf adresinden alındı

Karakuş, E., & Sunay, H. (2000). Sporun kitlelere yaygınlaştırılmasında yerel yönetimlerin yeri ve fonksiyonuna ilişkin Ankara ili metropol ilçeleri belediye meclisi üyelerinin görüşleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 63-80.

Kayıkçı, K. (2018). Haber gazetesi. <https://www.habergazetesi.com.tr/yazarlar/17925/sporda-altyapi-sorunlari> adresinden alındı

Kurt, A., & Onağ, Z. (2019). Yerel yönetimlerin spor politikalarının incelenmesi (Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği). *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 59-78.

Mevzuat.gov.tr. (2021). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf> adresinden alındı

Songün, Y., & Katkat, D. (2014). Türkiye'nin kış olimpiyatları için olası adaylığının değerlendirilmesi: Erzurum örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 215-224.

<https://www.sporeus.com/spor/spor-nedir-sporcu-kime-denir-terimler-ve-kavramlar/> adresinden alındı

TBMM (2012). <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6360.html> adresinden alındı

Usta, S., & Bilgiç, E. (2016). Yerel yönetimlerde hizmet sunumu: Kamu özel ortaklığı modeli. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 249-268.

Yıldız, K. (2018). Yerel yönetimler ve kalkınma planları çerçevesinde spor hizmetleri. *Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 64-80.

Zengin, E., & Öztaş, C. (2008). Yerel yönetimler ve spor. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 49-78.

Makale Geliş : 22.03.2021

Makale Kabul : 07.05.2021

Açık Erişim Politikası

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>